

పరమ కరుణామయుడు అపార కృపాశీలుడు అయిన అల్లాహ్ పేరుతో

36. యాసీన్ సూరా పరిచయం

సూరహ్ యాసీన్ మక్కాలో అవతరించబడింది. ఇందులో 83 వాక్యాలు, 5 రుకూలు ఉన్నాయి. గమనార్హ విషయం ఏమిటంటే, ముహమ్మద్ ప్రవక్త (స) దైవదౌత్యం విషయంలో తప్ప మరే విషయంలోనూ అల్లాహ్ ఖుర్ఆన్ పై ప్రమాణం చేయలేదు. ఇలా ఆయన గౌరవార్థం చేయబడింది.

అవిశ్వాసులు మహాప్రవక్త (స)ను నీవు దైవప్రవక్తవు కాదు అని వ్యతిరేకించేవారు. (అర్రఅద్ : 43). దీన్ని ఖండిస్తూ అల్లాహ్ నిస్సందేహంగా నీవు అల్లాహ్ ప్రవక్తవు అని ధృవీకరించాడు. అంతేకాక నీవు సనార్థంపై ఉన్నావని, ఈ ఖుర్ఆన్ అల్లాహ్ తరఫున అవతరించబడిందని, ఎట్టి పరిస్థితుల్లోనూ అల్లాహ్ యే ప్రాబల్యం గలవాడని, దీన్ని ప్రవక్త (స) పఠించి మక్కా అవిశ్వాసులను దైవ శిక్ష పట్ల హెచ్చరించాలని ఆదేశించటం జరిగింది.

గమనించదగిన విషయం ఏమిటంటే, ఇస్మాయీల్ (అ) తర్వాత సుదీర్ఘకాలంగా దైవప్రవక్తగా ఎవరినీ పంపడం జరుగలేదు. అందువల్లే వారు సృష్టికర్తల, సృష్టితాల హక్కుల్ని మరచిపోయారు. ఫలితంగా ఈర్వా ద్వేషాల్లో, ఉపద్రవాల్లో నిమగ్నమయి పరలోక తిరస్కారం వంటి పాపకార్యాలకు గురి అవుతున్నారని విశదపర్చటం జరిగింది.

36. యాసీన్

ఆయత్లు : 83

అవతరణ : మక్కాలో

పరమ కరుణామయుడు అపార కృపాశీలుడు అయిన అల్లాహ్ పేరుతో

(1) యాసీన్. (2) వివేకవంతమైన ఖుర్ఆన్ సాక్షిగా!
 (3) నీవు నిశ్చయంగా దైవప్రవక్తలలోని వాడవు.
 (4) రుజుమార్గంలో ఉన్నావు. (5) శక్తిమంతుడూ, కరుణామయుడూ అయినవాడు అవతరింపజేసినది (ఈ ఖుర్ఆన్). (6) నీవు ఒక జాతిని హెచ్చరించేందుకు దాని పూర్వీకులు హెచ్చరించబడని కారణంగా అశ్రద్ధకు గురిఅయి ఉన్నారు. (7) వారిలో అనేకులు శిక్షా నిర్ణయానికి అర్హులయ్యే ఉన్నారు. కనుకనే వారు విశ్వసించటం లేదు. (8) మేము వారి మెడలలో పట్టాలు వేశాము. వాటివల్ల వారు గడ్డాల వరకు బంధించబడ్డారు. అందుకని వారు తలను ఎత్తి నిలుచున్నారు.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

﴿1﴾ يَسْ

﴿2﴾ وَالْقُرْآنِ الْحَكِيمِ

﴿3﴾ إِنَّكَ لَإِن الْمُرْسَلِينَ

﴿4﴾ عَلَى صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ

﴿5﴾ تَنْزِيلِ الْعَزِيزِ الرَّحِيمِ

﴿6﴾ لَتُنذِرَ قَوْمًا مَّا أُنذِرَ آبَاؤُهُمْ فَهُمْ غَافِلُونَ

﴿7﴾ لَقَدْ حَقَّ الْقَوْلُ عَلَىٰ أَكْثَرِهِمْ فَهُمْ لَا يُؤْمِنُونَ

﴿8﴾ إِنَّا جَعَلْنَا فِي أَعْنَاقِهِمْ أَغْلًا فَهِيَ إِلَى الْأَذْقَانِ

﴿8﴾ فَهُمْ مُّقْمَحُونَ

(9) మేము వారి ముందూ, వెనుక గోడలను నిలబెట్టి ఉంచాము. మేము వారిని కప్పివేశాము. ఇక వారికి ఏమీ తోచదు. (10) నీవు వారిని హెచ్చరించినా, హెచ్చరించకపోయినా వారికి ఒక్కటే; వారు విశ్వసించరు. (11) నీవు హితబోధను అనుసరించేవాణ్ణి మాత్రమే, కరుణామయుడైన దేవుణ్ణి చూడకుండానే భయపడేవాణ్ణి మాత్రమే హెచ్చరించగలవు. అతనికి క్షమాభిక్ష, గొప్ప ప్రతిఫలమూ లభిస్తాయనే శుభవార్త ఇవ్వు. (12) మేము నిశ్చయంగా మృతులను బ్రతికిస్తాము. వారు చేసే పనులన్నింటినీ మేము నమోదు చేస్తూనే ఉన్నాము. వారు తమ వెనుక విడిచివెళ్ళిన చిహ్నాలను కూడా మేము నమోదు చేస్తూ ఉన్నాము. ప్రతి విషయాన్నీ మేము ఒక స్పష్టమైన గ్రంథంలో వ్రాసిపెట్టి ఉంచాము. (13) ఉదాహరణగా వారికి ఆ పట్టణవాసుల గాధను వినిపించు. అక్కడకు దైవప్రవక్తలు వచ్చినప్పటి గాధను. (14) మేము వారి వద్దకు ఇద్దరు ప్రవక్తలను పంపాము. వారు ఆ ఇద్దరినీ అసత్యవాదులుగా తిరస్కరించారు. తరువాత మేము వారికి సహాయంగా మూడో ప్రవక్తను పంపాము. వారందరూ, 'మేము నీ వద్దకు దైవప్రవక్తలుగా పంపబడ్డాము' అని అన్నారు. (15) పట్టణవాసులు ఇలా అన్నారు, "మీరు మాలాంటి మానవులు తప్ప మరేమీ కారు. కరుణామయుడైన దేవుడు దేనిని కూడా అవతరింపజేయలేదు, మీరు కేవలం అబద్ధం పలుకుతున్నారు." (16) దైవప్రవక్తలు ఇలా అన్నారు, "మేము నిశ్చయంగా మీ వద్దకు దైవప్రవక్తలుగా పంపబడిన విషయాన్ని మా ప్రభువు ఎరుగును. (17) స్పష్టంగా సందేశాన్ని అందజేయటం తప్ప మాపై మరో బాధ్యత ఏదీ లేదు. (18) పట్టణవాసులు ఇలా అన్నారు, "మేము మిమ్మల్ని ఒక దుశ్శకునంగా పరిగణిస్తున్నాము. మీరు ఈ పనిని మానుకోకపోతే, మేము మిమ్మల్ని రాళ్లతో కొట్టి చంపేస్తాము. మీరు మా తరపు నుండి అత్యంత బాధాకరమైన శిక్షను పొందుతారు."

وَجَعَلْنَا مِنْ بَيْنِ أَيْدِيهِمْ سَدًّا وَمِنْ خَلْفِهِمْ

سَدًّا فَأَغْشَيْنَاهُمْ فَهُمْ لَا يُبْصِرُونَ ﴿9﴾

وَسَوَاءٌ عَلَيْهِمْ ءَأَنْذَرْتَهُمْ أَمْ لَمْ تُنذِرْهُمْ لَا

يُؤْمِنُونَ ﴿10﴾

إِنَّمَا تُنذِرُ مَنِ اتَّبَعَ الذِّكْرَ وَخَشِيَ الرَّحْمَنَ

بِالْغَيْبِ ۖ فَبَشِّرْهُم بِعَفْوَ رَبِّ وَأَجْرٍ كَرِيمٍ ﴿11﴾

إِنَّا نَحْنُ نُحْيِي الْمَوْتَىٰ وَنَكْتُبُ مَا قَدَّمُوا وَآثَارَهُمْ ۚ وَكُلُّ

شَيْءٍ أَحْصَيْنَاهُ فِي إِمَامٍ مُّبِينٍ ﴿12﴾

وَاصْرَبْ لَهُمْ مَثَلًا أَصْحَابَ الْقَرْيَةِ ۖ إِذْ جَاءَهَا

الْمُرْسَلُونَ ﴿13﴾

إِذْ أَرْسَلْنَا إِلَيْهِمُ اثْنَيْنِ فَكَذَّبُوهُمَا فَعَزَّزْنَا

بِثَالِثٍ فَقَالُوا إِنَّا إِلَيْكُمْ مُّرْسَلُونَ ﴿14﴾

قَالُوا مَا أَنْتُمْ إِلَّا بَشَرٌ مِثْلُنَا ۚ وَمَا أَنْزَلَ

الرَّحْمَنُ مِنْ شَيْءٍ ۚ إِنْ أَنْتُمْ إِلَّا تَكْذِبُونَ ﴿15﴾

قَالُوا رَبُّنَا يَعْلَمُ إِنَّا إِلَيْكُمْ لَمُرْسَلُونَ ﴿16﴾

وَمَا عَلَيْنَا إِلَّا الْبَلْغُ الْمُبِينُ ﴿17﴾

قَالُوا إِنَّا تَطَيَّرْنَا بِكُمْ ۖ لَئِن لَّمْ تَنْتَهُوا لَنَرْجُمَنَّكُمْ

وَلَيَمَسَّنَّكُم مِّمَّا عَذَابٌ أَلِيمٌ ﴿18﴾

(19) దానికి దైవప్రవక్తలు ఇలా అన్నారు, “మీ దుశ్చకునం స్వయంగా మీ వెంటే ఉంది. మీకు హితబోధ చేయటం వల్లనేగా మీరు ఇలా మాట్లాడుతున్నారు? అసలు విషయం, మీరు హద్దులను దాటుతున్నారు. (20) ఇంతలోనే పట్టణంలోని ఒక మారుమూల ప్రాంతం నుండి ఒక వ్యక్తి పరుగెత్తుకుంటూ వచ్చి ఇలా అన్నాడు, “నా జాతి ప్రజలారా! దైవప్రవక్తలను అనుసరించండి. (21) మీ నుండి ఏ ప్రతిఫలమూ కోరని వారిని, సత్యమార్గంలో ఉన్న వారిని అనుసరించండి.

قَالُوا طَائِرُكُمْ مَعَكُمْ ۗ إِنَّ دُكْرَتُمْ ۖ بَلْ
 أَنْتُمْ قَوْمٌ مُّسْرِفُونَ ﴿19﴾

وَجَاءَ مِنْ أَقْصَا الْمَدِينَةِ رَجُلٌ يَسْعَىٰ قَالَ يَا قَوْمِ
 اتَّبِعُوا الْمُرْسَلِينَ ﴿20﴾

اتَّبِعُوا مَنِ أَتَىٰكُمْ آجْرًا ۖ وَهُمْ مُّسْتَدْرُونَ ﴿21﴾

1 - 21 వాక్యాల వివరణలు

వాక్యాల సంబంధం : ఈ వాక్యాల్లో ముహమ్మద్ (స) అల్లాహ్ ప్రవక్త అని ధృవీకరించబడింది. అందుకు వివేకపూరితమైన ఈ ఖుర్ఆన్ సాక్ష్యం అని స్పష్టపరచబడింది. ఏ మానవుడూ ఇలాంటి ఖుర్ఆన్ ని తీసుకురాలేదు. ఈ ఖుర్ఆన్ అల్లాహ్ గ్రంథం అని, దీన్ని బోధిస్తున్నవారు అల్లాహ్ ప్రవక్త అని ధృవీకరించబడింది. ఏమరుపాటుకు గురైన వారిని మేల్కొల్పటానికి అవిశ్వాసానికి, పాపాలకు గురయిన వారిని హెచ్చరించటానికి ఈ ఖుర్ఆన్ అవతరింపజేయబడింది. విగ్రహారాధన నుండి, పాపాలనుండి పశ్చాత్తాపం చెంది, విశ్వసించి సత్కార్యాలు చేయాలని సలహా ఇవ్వబడింది. ఖురైష్ ప్రజలు గుణపాఠం నేర్చుకోవటానికి ఒక పట్టణవాసుల గాధను పేర్కొనటం జరిగింది. ఈ పట్టణవాసుల వైపు అల్లాహ్ ఇద్దరు ప్రవక్తలను పంపాడు. అక్కడి ప్రజలు వారి మాట వినలేదు. అప్పుడు వారిద్దరినీ సమర్థించటానికి ఒక మూడవ వ్యక్తిని అల్లాహ్ ఉద్భవించజేశాడు. కాని ఆ ప్రజలు అతని మాటలను కూడా పట్టించుకోలేదు. ఈ ప్రజలను హెచ్చరించటానికి బహిర్గతం అయిన సూచనలను ప్రవక్తల అపశకునాలుగా పేర్కొన్నారు. ఈ నేరానికి వారిపై రాళ్ళు రువ్వడం జరుగుతుందని, చివరికి అల్లాహ్ దైవశిక్ష ద్వారా వారినీ, వారి పట్టణాన్ని సర్వనాశనం చేశాడని పేర్కొనటం జరిగింది.

వాక్యాల వ్యాఖ్యానం :

యాసీన్ గురించి ధర్మవేత్తల్లో భేదాభిప్రాయాలున్నాయి. కొందరు యాసీన్ అంటే ‘ఓ మానవుడా!’ అని భావిస్తున్నారు. సయీద్ బీన్ జుబైర్ మొదలైన వారు ఇది ప్రవక్త (స) పేర్లలో ఒక పేరని భావిస్తున్నారు. అంటే ఓ యాసీన్! నిస్సందేహంగా నీవు దైవప్రవక్తలలో ఒకడవు. అయితే అబూబకర్ దీని అర్థం ‘మానవుల నాయకుడు’గా భావిస్తున్నారు. దీని తరువాత అల్లాహ్ ఖుర్ఆన్ పై ప్రమాణం చేశాడు.

సఖ్ఖాష్ అభిప్రాయం :

“అల్లాహ్ ముహమ్మద్(స) దైవదౌత్యాన్ని గురించి తప్ప మరెవరి దైవదౌత్యాన్ని గురించి కూడా ఖుర్ఆన్ పై ప్రమాణం చేయలేదు, ఇలా ప్రవక్త (స) గౌరవార్థం చేయబడింది” అన్నారు.

అవిశ్వాసులు ప్రవక్త (స)ను నీవు దైవప్రవక్తవు కావు అని వ్యతిరేకించేవారు. దీన్ని గురించి సూర రఅద్ 34వ వాక్యంలో పేర్కొనడం జరిగింది. అయితే అల్లాహ్ దీన్ని ఖండించాడు. (త్రైసీరుప్రహ్వీన్)

ఇక్కడ జాతి అంటే అరబ్బులు అని అర్థం. అంటే వారిలో ఇంతకు ముందు ప్రవక్తగాని, సందేశహరుడుగానీ రాలేదు. అరబ్బులకు అంటే ఇతరులకు వర్తించదు అని అర్థం కాదు.

అంటే చాలామంది విశ్వసించారు. దీని అర్థం చాలామంది నరకానికి పోతారు. అంటే వారు విశ్వసించరని అల్లాహ్ తన గ్రంథంలో రాసి ఉంచాడు. అందువల్ల వారు ఇప్పుడు అల్లాహ్ నూ విశ్వసించనూ లేరు. ఆయన ప్రవక్తలను ధృవీకరించనూ లేరు. అంటే పుట్టుకతోనే దురదృష్టాన్ని కలిగి ఉన్నవారికి సన్మార్గం లభించటం సాధ్యం కాదు.

9 : అంటే మేము వారికి నలువైపుల నుండి గోడలను నిర్మించాము. అందువల్ల వారు సత్యాన్ని చూడలేక అనుమానాలకు, అపార్థాలకు గురి అవుతూ, తచ్చాడుతున్నారు. వారి కళ్ళపై తెరలు క్రమ్ముకున్నాయి. మరి వారు సన్మార్గం ఎలా పొందగలరు? దాన్నుండి ఎలా లాభం పొందగలరు?

ముహమ్మద్ (స) కనబడితే నేను ఇలా చేస్తాను, అలా చేస్తాను అని అబూజహల్ పలికేవాడు. అప్పుడు ఈ వాక్యం అవతరించబడింది. అల్లాహ్ మహిమ వల్ల ముహమ్మద్ వారికి కనిపించేవారు కాదు. అబూ జహల్ ముహమ్మద్ (స) ఎక్కడున్నారు, ఎలా ఉన్నారు? అని అడుగుతూ తిరిగేవాడు. (ఇబ్నె జరీర్)

10 : వారు అవిశ్వాసాన్ని ఎన్నుకున్నారు, కనుక వారి హృదయాలపై అల్లాహ్ ముద్రవేశాడు. ఇప్పుడు హితబోధలు, సలహాలు వారిని ప్రభావితం చేయలేవు. వారిని హెచ్చరించటం, హెచ్చరించకపోవటం రెండు సమానమే. (యూనుస్ : 69, 79ని చూడండి) (తఫ్సీర్ ఇబ్నె కసీర్)

చాలా కాలం ప్రభావం చూపే కర్మలు :

అబూ సయీద్ ఖుద్రీ (రజి) ఉల్లేఖనం : “సలమా తెగవారు మదీనాలోని ఒక వీధిలో ఉండేవారు. ఆ తరువాత వారు మస్జిద్ కి దగ్గరగా స్థిరపడాలని నిర్ణయించుకున్నారు. అప్పుడు ఈ వాక్యం అవతరించింది. వారిని ఉద్దేశించి ప్రవక్త (స) మీ అడుగుజాడలు కూడా వ్రాయబడుతున్నాయి. అందువల్ల మీరు మస్జిద్ కి దగ్గరగా నివాసముండనవసరం లేదు” అని అన్నారు. (తిర్మిజీ)

అబూ హురైర (రజి) ఉల్లేఖనం : ప్రవక్త (స) ఇలా ప్రవచించారు : “మనిషి మరణించటంతోనే అతని ఆచరణ సమాప్తమవుతుంది. కాని మూడు రకాల పుణ్యాలు పొందుతూ ఉంటాడు. ప్రజలకు ఉపయోగపడుతుండే సత్కార్యాలు, ఉపయోగపడే జ్ఞానం, అతని గురించి ప్రార్థించే ఉత్తమ సంతానం.” (త్రెసీరుల్ ఖుర్ఆన్)

ఈ అవిశ్వాసులకు పూర్వీకుల గాధలను వినిపించమని, వాటి ద్వారా గుణపాఠం నేర్చుకుంటారని ప్రవక్త (స)ను ఆదేశించటం జరిగింది. వారు తమ ప్రవక్తలను తిరస్కరించారని, ఫలితంగా దైవ శిక్షకు గురయ్యారని హెచ్చరించబడింది.

14 : అంటే మొదట మేము ఇద్దరు ప్రవక్తలను పంపాము. కాని ప్రజలు వారిని ధిక్కరించారు. ఆ తరువాత మేము మూడవ ప్రవక్తనూ పంపి వారిని సమర్థించాము. కాని ఆ అవిశ్వాసులు మీరు మాలాంటి మానవులే కదా! మరి మిమ్ముల్నే ఎందుకు ప్రవక్తలుగా ఎన్నుకోవటం జరిగింది? మీపై దైవవాణి అవతరిస్తే, మరి మాపై కూడా దైవవాణి అవతరించాలి. మీరు దైవప్రవక్తలే అయితే మీరు దైవదూతలు అయి ఉండాలి. మానవులు కాకూడదు అని అడ్డు ప్రశ్నలు వేస్తూ తిరస్కారానికి దిగారు. అయితే తిరస్కరించిన అనేక జాతులు ఇలాంటి వ్యర్థ ప్రశ్నలే వేసేవారు. (తగాబున్ -6ని చూడండి)

దైవప్రవక్తలు స్పష్టమైన నిదర్శనాలు, సూచనలు తీసుకొని వచ్చేవారు. కాని అవిశ్వాసులు ఈ సామాన్య మానవుడు మాకు మార్గం చూపుతాడా? అని ఎగతాళి చేసేవారు. ప్రజలు వారి దైవదౌత్యంపై ఆశ్చర్యం వ్యక్తం చేసేవారు. చివరికి తిరస్కరించారు.

ప్రవక్తల సమాధానం :

మీ అపశకునం మీ వైపునకే త్రిప్పికొట్టటం జరుగుతుందని ప్రవక్తలు సమాధానం ఇచ్చారు. అల్ ఆరాఫ్ 131ని చూడండి. గుర్తుంచుకోండి వారి అపశకునం అల్లాహ్ వద్దనే ఉంది. ఇంకా ఇలా అన్నారు : “మేము మీకు హితబోధ చేశాము. దైవసందేశాన్ని అందజేశాము. దానికి ప్రతిఫలంగా మీరు ఇలాంటి మాటలు పలికారు. మమ్మల్ని హెచ్చరించారు. మేము మిమ్మల్ని హితబోధ చేస్తుంటే మీరు మమ్మల్ని అపశకునంగా భావిస్తున్నారు. ఇది చాలా అన్యాయం. మీరు అల్లాహ్ హద్దులను అతిక్రమిస్తున్నారు. అన్యాయంగా ప్రవర్తిస్తున్నారు అని ప్రవక్తలు సమాధానం ఇచ్చారు.

(22) నన్ను ఎవరు సృష్టించారో, మీరంతా ఎవరి వైపునకు మరలిపోనున్నారో, ఆయననే నేనెందుకు ఆరాధించకూడదు? (23) ఆయనను వదలి నేను ఇతరులను ఆరాధ్యులుగా చేసుకోవాలా? వాస్తవానికి ఒకవేళ ఆ కరుణామయుడు నాకేదైనా నష్టం కలిగించదలిస్తే నాకు వారి సిఫారసు ఏ విధంగానూ ఉపయోగపడదు. వారు నన్ను విడిపించనూ లేరు. (24) ఒకవేళ నేను అలా చేస్తే, స్పష్టమైన మార్గభ్రష్టతకు గురవుతాను. (25) నేను మీ ప్రభువును విశ్వసించాను. కనుక మీరు కూడా నా మాటలను వినండి.” (26) చివరకు వారు అతన్ని చంపివేశారు. ఆ వ్యక్తితో, “స్వర్గంలో ప్రవేశించు” అని పలుకబడింది. (27) అతను ఇలా అన్నాడు, “నా ప్రభువు ఏ విషయం పట్ల నన్ను క్షమించి, గౌరవనీయులలోకి చేర్చాడో, నా జాతి వారికి తెలిస్తే ఎంత బాగుండేది?” (28) అతని తరువాత అతని జాతి మీదకు మేము ఆకాశం నుండి ఏ సైన్యాన్నీ దించలేదు. సైన్యాన్ని పంపే అవసరం కూడా మాకు లేదు. (29) కేవలం ఒక ప్రేలుడు మాత్రమే సంభవించింది. అంతే వారంతా ఒకేసారి ఆరిపోయారు. (30) దాసుల స్థితి చాలా శోచనీయంగా ఉంది. వారి వద్దకు ఏ దైవప్రవక్త వచ్చినా, వారు అతన్ని ఎగతాళే చేశారు. (31) మేము వారికి పూర్వం ఎన్నో జాతులను నాశనం చేసిన విషయాన్ని వారు చూడలేదా? తరువాత అవి మళ్ళీ ఎన్నడూ వారి వద్దకు తిరిగి రాని విషయాన్ని కూడా వారు గమనించలేదా? (32) వారందరూ ఒకరోజు మా ముందు హాజరు కావలసి ఉన్నది.

﴿22﴾ وَمَا لِي لَا أَعْبُدُ الذِّمِّيَّ فَطَرَنِي وَإِلَيْهِ تُرْجَعُونَ
 ۞ أَتَّخِذُ مِنْ دُونِ اللَّهِ أَنْ يُرِدَّنِي الرَّحْمَنُ بِضُرٍّ لَا تُغْنِي عَنِّي شَفَاعَتُهُمْ شَيْئًا وَلَا يُنْقِذُونِ ﴿23﴾
 ۞ إِنِّي إِذَا لَفِئْتُ ضَلَلٍ مُّبِينٍ ﴿24﴾
 ۞ إِنِّي آمَنْتُ بِرَبِّكُمْ فَاسْمِعُونِ ۞ ﴿25﴾
 ۞ قِيلَ ادْخُلِ الْجَنَّةَ ۞ قَالَ يَا لَيْتَ قَوْمِي يَعْلَمُونَ ﴿26﴾
 ۞ بِمَا غَفَرَ لِي رَبِّي وَجَعَلَنِي مِنَ الْمُكْرَمِينَ ﴿27﴾
 وَمَا أَنْزَلْنَا عَلَى قَوْمِهِ مِنْ بَعْدِ ۞ مِنْ جُنْدٍ ۞ مِنَ السَّمَاءِ وَمَا كُنَّا مُنْزِلِينَ ﴿28﴾
 ۞ إِنْ كَانَتْ إِلَّا صَيْحَةً وَاحِدَةً فَإِذَا هُمْ لَمُجْدُونَ ﴿29﴾
 يُحْسِرَةٌ عَلَى الْعِبَادِ ۞ مَا يَأْتِيهِمْ مِّنْ رَسُولٍ إِلَّا كَانُوا بِهِ يَسْتَهْزِئُونَ ﴿30﴾
 أَلَمْ يَرَوْا كَمْ أَهْلَكْنَا قَبْلَهُمْ مِنَ الْقُرُونِ أَنَّهُمْ إِلَيْهِمْ لَا يَرْجِعُونَ ۞ ﴿31﴾
 وَإِنْ كُلٌّ لِّنَّا جَمِيعٌ لِّدَيْنَا مُحْضَرُونَ ۞ ﴿32﴾

22 - 33 వాక్యాల వివరణలు

వాక్యాల సంబంధం : ఆ ఊరి వారు ప్రవక్తలను తిరస్కరించారు. ఇంకా వారి పట్ల అసభ్యంగా ప్రవర్తించారు. అప్పుడు అల్లాహ్ పిడుగువంటి శబ్దాల ద్వారా వారిని నాశనం చేశాడు అని వెనుకటి వాక్యాల్లో పేర్కొనటం జరిగింది.

ఈ వాక్యాల్లో దేవుని ఏకత్వం గురించి, పరలోకం గురించి ప్రస్తావించటం జరిగింది. అంటే అల్లాహ్ మే

(33) మృతభూమి వారికి ఒక సూచన. దానికి మేము ప్రాణం పోశాము. దాని నుండి మీరు భుజించే ధాన్యం ఉత్పత్తి చేశాము.

وَايَةٌ لَهُمُ الْأَرْضُ الْمَيِّتَةُ أَحْيَيْنَاهَا وَأَخْرَجْنَا مِنْهَا حَبًّا فَمِنْهَا يَأْكُلُونَ ﴿33﴾

(34) మేము దానిలో ఖర్జూరం, ద్రాక్ష తోటలను పెంచాము. ఊటలు దానిలో నుండి చిమ్మెలా చేశాము.

وَجَعَلْنَا فِيهَا جَدَّتٍ مِّنَ نَّخِيلٍ وَأَعْنَابٍ وَفَجْرًا فِيهَا مِنَ الْعُيُونِ ﴿34﴾

భూమ్యాకాశాలను సృష్టించాడు. అల్లాహ్‌యే ప్రజల కొరకు ఉపాధి సౌకర్యాన్ని కల్పించాడు. అల్లాహ్‌యే నీటిని సృష్టించాడు. అల్లాహ్‌యే సూర్యచంద్రాదులను ఏర్పాటు చేశాడు. అల్లాహ్‌యే రాత్రీపగలును నియమించాడు. అంటే ఇదంతా అల్లాహ్ చేతుల్లోనే ఉంది. అందువల్ల ఆయన్నే ఆరాధించాలి. ఇంకా సహాయం కొరకు ఆయన్నే అర్థించాలి. విగ్రహాలకుగానీ, పుణ్యాత్మలకుగానీ, దైవభక్తులకు గానీ ఈ విశ్వంలో ఎటువంటి అధికారాలు లేవు. దైవత్వానికి సంబంధించినటువంటి శక్తి కూడా వారివద్ద లేదు. అందువల్ల అల్లాహ్‌ను వదలి ఇతరులెవ్వరినీ ఆరాధించరాదు. మొరపెట్టుకోరాదు. ప్రార్థించరాదు, విన్నవించుకోరాదు. అదేవిధంగా పరలోకం గురించి; అంటే ఒక మృత్యుచెందిన బంజరు భూమి వర్షం పడిన వెంటనే సజీవంగా తయారవుతుంది. అందులో పచ్చనిచెట్లు, మొక్కలు పెరిగి అంతా పచ్చగా కళకళలాడుతుంది. అదేవిధంగా తీర్పుదినం నాడు శంఖం ఊదగానే మృతులందరూ సజీవులై లేచి నిలబడి తమ విచారణ నిమిత్తం అల్లాహ్ తీర్పు మైదానంలో హాజరౌతారు.

వాక్యాల వ్యాఖ్యానం :

22 : తన ఏకదైవారాధన పద్ధతిని విశదపర్చాడు. తన జాతి శ్రేయస్సు కోరి వారికి సరైన మార్గం చూపాడు. కాని అతని జాతి వారు ఆయన్ను తిరస్కరించారు. పైగా నీవు ఈ మార్గాన్ని అవలంబించావా? అని ఎత్తిపొడిచేవారు. వ్యాఖ్యాతల ప్రకారం ఈ వ్యక్తి పేరు ‘హబీబ్ నజ్జార్.’ (అహ్మదుల్ బయాన్)

23 : ఇదంతా ఆ విగ్రహాల అశక్తత. ఆ జాతి వారు ఈ విగ్రహాలను పూజించేవారు. ఈ విధంగా వారు అల్లాహ్‌కు సాటి కల్పించేవారు. ఈ మార్గభ్రష్టత నుండి వారిని రక్షించడానికే వారివైపు ప్రవక్తలను పంపడం జరిగింది. అంటే అల్లాహ్ ఒకవేళ నన్ను నష్టం కలుగజేయాలనుకుంటే వీరెవరూ నన్ను దాన్నుండి కాపాడలేరు. (అహ్మదుల్ బయాన్)

27 : వ్యాఖ్యాతల ప్రకారం అతడు ఈ మాట అనగానే అందరూ కలసి అతనిపై ఒకేసారి దాడిచేసి అతన్ని చంపేసారు. కొందరు వ్యాఖ్యాతల ప్రకారం అతన్ని కందకంలో సజీవంగా పాతిపెట్టారు. మరి కొందరు అతన్ని అల్లాహ్ పైకి ఎత్తుకున్నాడని, అతన్ని స్వర్గంలోనికి పంపివేశాడని అతడు స్వర్గంలోనికి వెళ్ళి అక్కడి వరప్రసాదాలను చూసి, “నా జతి ప్రజలు ఏకదైవారాధనను స్వీకరించి, విశ్వసించి ఉంటే ఎంతబాగుండు” అని విచారించాడు. ఇబ్నె అబ్బాస్ (రజి) ఉల్లేఖనం ప్రకారం, ఆ వ్యక్తి తన జాతి పట్ల ఎంతో ప్రేమగా, నమ్మకంగా, శ్రేయోభిలాషిగా వ్యవహరించాడు, ప్రవక్తలను విశ్వసించమని వారికి నచ్చజెప్పాడు. అంతేకాక మరణించిన తరువాత కూడా వారు ముస్లిములైతే ఎంత బాగుండు అని కోరుకున్నాడు. (తైసీరుర్రహ్మాన్)

30 : మక్కా అవిశ్వాసులు, ఇంకా ఇతర అవిశ్వాసుల స్థితిపై ఆశ్చర్యం వ్యక్తం చేయబడింది. ఎందుకంటే వారి కంటే ముందు గతించిన అవిశ్వాస జాతులను, వారి అవిశ్వాసానికి సాటి కల్పించటానికి బదులుగా అల్లాహ్ వారిని సర్వనాశనం చేసివేశాడు. వారిలో ఒక్కరుకూడా మిగలలేదు. ఈ వాస్తవాలు వారు గుణపాఠం నేర్చుకోవటానికి చాలావా? ఇంకా మక్కా అవిశ్వాసులు దీన్నుండి గుణపాఠం నేర్చుకోరా? (తైసీరుర్రహ్మాన్)

(35) వారు దాని ఫలాలను తినాలని. ఇదంతా వారి చేతులు సృష్టించింది కాదు కదా! అలాంటప్పుడు వారెందుకు కృతజ్ఞతలు చూపరు? (36) అన్ని రకాల జంటలను సృష్టించిన ఆయన పరిశుద్ధుడు. అవి భూమిలోనుండి పుట్టే వృక్షరాసులలోనివైనాసరే లేదా స్వయంగా వారి జాతిలో నుండి అయినాసరే లేదా వారు ఎరుగని వస్తువులలో నుండి అయినాసరే. (37) రాత్రి వారి కొరకు మరొక సూచన. మేము దానిపై నుండి పగలును తొలగించినప్పుడు చీకటి వారిని ఆవరిస్తుంది. (38) మరి సూర్యుడు తన నిర్దిష్ట స్థానంలో పరిభ్రమిస్తున్నాడు. ఇది మహా శక్తిమంతుడూ, సర్వజ్ఞానీ అయిన దైవం నిర్దేశించిన నియమావళి. (39) ఇక చంద్రుడు. అతని కొరకు మేము దశలను నిర్దేశించాము. వాటిని దాటుకుంటూ వెళ్ళి, చివరకు అతడు మళ్ళీ ఎండిన ఖర్జూరపు మండ మాదిరిగా మారిపోతాడు. (40) చంద్రుణ్ణి పట్టుకోవటం సూర్యుడి తరం కాదు. అదేవిధంగా రాత్రి, పగలును దాటి పోజాలదు. అవన్నీ వివిధ కక్ష్యలలో తేలియాడుతూ ఉన్నాయి. (41) వారికొరకు ఇది కూడా ఒక సూచనే. మేము వారి సంతతిని నిండు నావలోకి ఎక్కించాము. (42) తరువాత అటువంటి నావలనే వారి కొరకు ఎన్నో సృష్టించాము. వాటిలో వారు ప్రయాణం చేస్తున్నారు. (43) మేము తలచుకుంటే వారిని ముంచివేయ గలము. అప్పుడు వారి మొరలు ఆలకించే వాడెవ్వడూ ఉండడు. ఏ విధంగానూ వారు రక్షింపబడలేరు. (44) కేవలం మా అనుగ్రహమే వారిని గట్టెక్కించి జీవితాన్ని ఒక ప్రత్యేక గడువు వరకు అనుభవించే అవకాశాన్ని కలిగిస్తుంది. (45) మీకు ముందు రాబోతున్న పరిణామం నుండి, మీకు పూర్వం జరిగిన పరిణామం నుండి మిమ్మల్ని మీరు కాపాడుకోండి. ఫలితంగా మీపై దయచూపడం జరుగుతుంది అని వారితో అన్నప్పుడు

لِيَأْكُلُوا مِنْ ثَمَرِهِ ۖ وَمَا عَمِلَتْهُ أَيْدِيهِمْ ۗ أَفَلَا يَشْكُرُونَ ﴿35﴾

سُبْحَانَ الَّذِي خَلَقَ الْأَزْوَاجَ كُلَّهَا مِمَّا تُنْبِتُ الْأَرْضُ ۖ وَمِنْ أَنْفُسِهِمْ وَمِمَّا لَا يَعْلَمُونَ ﴿36﴾

وَآيَةٌ لَهُمُ اللَّيْلُ ۖ نَسْلَخُ مِنْهُ النَّهَارَ فَإِذَا هُمْ مُظْلِمُونَ ﴿37﴾

وَالشَّمْسُ تَجْرِي لِمُسْتَقَرٍّ لَهَا ۗ ذَلِكَ تَقْدِيرُ الْعَزِيزِ الْعَلِيمِ ﴿38﴾

وَالْقَمَرَ قَدَرْنَا مَنَازِلَ حَتَّىٰ عَادَ كَالْعُرْجُونِ الْقَدِيمِ ﴿39﴾

لَا الشَّمْسُ يَنْبَغِي لَهَا أَنْ تُدْرِكَ الْقَمَرَ وَلَا اللَّيْلُ سَابِقُ النَّهَارِ ۗ وَكُلٌّ فِي فَلَكٍ يَسْبَحُونَ ﴿40﴾

وَآيَةٌ لَهُمُ آتَاكُمْحَلَمْنَا ذُرِّيَّتَهُمْ فِي الْفُلِكِ الْمَشْحُونِ ﴿41﴾

وَخَلَقْنَا لَهُمْ مِنْ مِثْلِهِ مَا يَرْكَبُونَ ﴿42﴾

وَإِنْ نَشَأْ نُغْرِقْهُمْ فَلَا صَرِيحَ لَهُمْ وَلَا هُمْ يُنْقَذُونَ ﴿43﴾

إِلَّا رَحْمَةً مِنَّا وَمَتَاعًا إِلَىٰ حِينٍ ﴿44﴾

وَإِذَا قِيلَ لَهُمُ اتَّقُوا مَا بَيْنَ أَيْدِيكُمْ وَمَا

خَلْفَكُمْ لَعَلَّكُمْ تُرْحَمُونَ ﴿45﴾

(46) వారి ముందుకు వారి ప్రభువు సూచనలలోని ఏ సూచన వచ్చినా దానిపట్ల వారు ఏమాత్రం శ్రద్ధ చూపరు. (47) ఇంకా, అల్లాహ్, మీకు ప్రసాదించిన ఉపాధి నుండి కొంత అల్లాహ్ మార్గంలో కూడా ఖర్చుపెట్టండి అని వారితో చెప్పినప్పుడు, తిరస్కరించేవారు విశ్వసించేవారితో, “అల్లాహ్ తలచుకుంటే తానే స్వయంగా ఆహారమివ్వగల వారికి మేము ఆహారమివ్వాలా? మీరు పూర్తిగా మార్గం తప్పి ఉన్నారు” అని అంటారు. (48) వారు “ప్రళయం గురించిన ఈ బెదిరింపు అసలు ఎప్పుడు నెరవేరుతుంది? నీవు సత్యవంతుడవయితే చెప్పు” అని అడుగుతారు. (49) వాస్తవానికి వారు దేన్ని గురించి నిరీక్షిస్తున్నారో, అది కేవలం ఒక ప్రేలుడు మాత్రమే. అది వారిని అకస్మాత్తుగా పట్టుకుంటుంది. అప్పుడు వారు వివాదపడుతూ ఉంటారు. (50) ఆ సమయంలో వారు మరణశాసనం సయితమూ రాయలేరు. తమ ఇళ్ళకు తిరిగి వెళ్ళనూలేరు. (51) ఆ తరువాత ఒక శంఖం ఊదబడుతుంది. అప్పుడు వారు హఠాత్తుగా తమ ప్రభువు ముందు హాజరయ్యేందుకు తమ సమాధుల నుండి బయటికి వస్తారు. (52) భయాందోళనలతో వారు “అరే, మనల్ని మన పడకల నుండి లేపి ఎవరు నిలబెట్టారు?” అని అంటారు. “ఇది దయామయుడైన దేవుని వాగ్దానం, దైవప్రవక్తల మాట పూర్తిగా నిజమే” (53) అది భయంకరమైన ఒక ధ్వని మాత్రమే. దానితో అందరూ మా ముందు హాజరు పరచ బడతారు. (54) ఈనాడు ఎవరికీ రవ్వంత అన్యాయం జరగదు. మీరు చేస్తూ ఉండిన కర్మల ఫలితమే మీకు ప్రతిఫలంగా ఇవ్వబడుతుంది. (55) ఈనాడు స్వర్గవాసులు సుఖాలు అనుభవించటంలో నిమగ్నులై ఉన్నారు.

وَمَا تَأْتِيهِمْ مِنْ آيَةٍ مِنْ آيَاتِ رَبِّهِمْ إِلَّا كَانُوا عَنْهَا مُعْرِضِينَ ﴿46﴾

وَإِذَا قِيلَ لَهُمْ أَنْفِقُوا مِمَّا رَزَقَكُمُ اللَّهُ ۗ قَالَ الَّذِينَ كَفَرُوا لِلَّذِينَ آمَنُوا أَنْطَعِمُ مَنْ لَوْ يَشَاءُ اللَّهُ أَطْعَمَهُ ۗ إِنَّ أَنْتُمْ إِلَّا فِي ضَلَالٍ مُبِينٍ ﴿47﴾

وَيَقُولُونَ مَتَىٰ هَذَا الْوَعْدِ ۖ إِن كُنتُمْ صَادِقِينَ ﴿48﴾
مَا يَنْظُرُونَ إِلَّا صَيْحَةً وَاحِدَةً تَأْخُذُهُمْ وَهُمْ يَخِصِّمُونَ ﴿49﴾

فَلَا يَسْتَطِيعُونَ تَوْصِيَةً وَلَا إِلَىٰ أَهْلِهِمْ يَرْجِعُونَ ﴿50﴾

وَنُفِخَ فِي الصُّورِ ۖ فَإِذَا هُمْ مِنَ الْأَجْدَاثِ إِلَىٰ رَبِّهِمْ يَنْسِلُونَ ﴿51﴾

قَالُوا يَا وَيْلَنَا مَنْ بَعَثَنَا مِنْ مَرْقَدِنَا ۗ هَذَا مَا وَعَدَ الرَّحْمَنُ وَصَدَقَ الْمُرْسَلُونَ ﴿52﴾

إِنْ كَانَتْ إِلَّا صَيْحَةً وَاحِدَةً فَإِذَا هُمْ جَمِيعٌ لَدَيْنَا مُحْضَرُونَ ﴿53﴾

فَالْيَوْمَ لَا تُظَلَمُ نَفْسٌ شَيْئًا وَلَا تُجْزَوْنَ إِلَّا مَا كُنتُمْ تَعْمَلُونَ ﴿54﴾

إِنَّ أَصْحَابَ الْجَنَّةِ الْيَوْمَ فِي شُغْلٍ فَكِهِونَ ﴿55﴾

(56) వారూ, వారి సతీమణులూ చల్లని నీడలలో, మెత్తని పీఠాలపై విశ్రాంతి తీసుకుంటూ ఉంటారు. (57) వారు తినటానికి, త్రాగటానికి రుచికరమైన సకల పదార్థాలు అక్కడ ఉంటాయి. వారు కోరేదల్లా వారి కొరకు సిద్ధంగా ఉంటుంది. (58) కారుణ్య ప్రభువు తరపు నుండి వారికి సలామ్ చెప్పబడుతుంది.

هُم وَأَزْوَاجُهُمْ فِي ظِلِّ عَلَى الْأَرْبَابِ
مُتَّكِنُونَ ﴿56﴾

لَهُمْ فِيهَا فَاكِهَةٌ وَاللَّهُمَّ مَا يَدْعُونَ ﴿57﴾

سَلَامٌ قَوْلًا مِنْ رَبِّ رَحِيمٍ ﴿58﴾

33 - 58 వాక్యాల వివరణలు

33, 34 : అంటే మేము బంజరు భూమిని సారవంతమైన భూమిగా మార్చి అందులో కేవలం పప్పు ధాన్యాలే పండించం, వాటితో పాటు కూరగాయలు, పళ్ళుఫలహారాలు, ఇంకా అనేక రకాల పంటలను పండించి మానవులకు లాభం చేకూరుస్తాము. ఇక్కడ కేవలం రెండు రకాల ఫలాల గురించే పేర్కొనటం జరిగింది. ఎందుకంటే వీటిలో అనేక లాభాలు ఉన్నాయి. అంతేకాక ఇవి అరబ్బులకు ఎంతో ప్రీతికరమైనవి. ఇవి అరబ్ ప్రాంతంలోనే పండుతాయి. ఆ తరువాత ఆహార ధాన్యాలను పేర్కొనటం జరిగింది. ఇవి మానవులందరికీ ఆహారంగా ఉపయోగపడుతున్నాయి. ఒకవిధంగా చెప్పాలంటే మానవుడు పళ్ళు, పలహారాలు ఎన్ని తిన్నా, రొట్టె, అన్నం తినేవరకు మానవునికి తృప్తి కలుగదు. శక్తి లభించదు. (అహ్సానుల్ బయాన్)

35 : పరలోకాన్ని గురించి పైన పేర్కొనటం జరిగింది. దానికి సరైన ఉదాహరణ, సాక్ష్యం ఏమిటంటే వర్షాలు పడకపోవటం వల్ల భూమి బంజరు భూమిగా మారిపోతుంది. అందులో ఒక్క మొక్క కూడా మొలవదు. చనిపోయిన భూమిని అల్లాహ్ వర్షం ద్వారా బ్రతికిస్తాడు. అందులో పంటలు పండిస్తాడు. ప్రజలు వాటి నుండి లాభం పొందుతారు. అల్లాహ్ రకరకాల పంటలు, ఫలాలు పండిస్తాడు. అల్లాహ్ తన శక్తియుక్తుల ద్వారా భూమిపై పడిన నీటిని కాలువల రూపంలో ప్రవహింపజేస్తాడు. మానవుడు వీటన్నిటినుండి లాభాలు పొందుతున్నాడు. ఆహార ధాన్యాలు, పప్పుధాన్యాలు, ఫలాలు అనేక రకాలుగా లాభం పొందుతున్నాడు. వీటన్నిటినీ పొంది మానవుడు తన ప్రభువునకు కృతజ్ఞుడుగా మెలగాలి. ఈ అనుగ్రహాలన్ని అల్లాహ్ మానవులందరినీ తిరిగి లేపగలడని నిరూపిస్తున్నాయి. (త్రైసీరుప్రహ్మాన్)

36 : ఈ వాక్యంలో పై విషయాన్ని సమర్థిస్తూ అల్లాహ్ మానవులను మరల సజీవులుగా చేయగలడని నొక్కి చెప్పబడింది. ఎందుకంటే అల్లాహ్ సర్వశక్తిమంతుడు. ఇంకా అనేక వస్తువులను కూడా జతలుగా సృష్టించాడు. ఇటువంటి విషయాలు ఎన్నో ఇంకా ఈ మానవునికి తెలియవు. (త్రైసీరుప్రహ్మాన్)

37 : రాత్రీ పగలులో కూడా అల్లాహ్ శక్తిసామర్థ్యాలు కానవస్తాయి. రాత్రీ చీకటినీ, పగటి వెలుగును తీసుకువస్తుంది. అవి నిరంతరం ఒకదాని వెనుక ఒకటి వస్తూనే ఉంటాయి.

38 : సూర్యుడు అల్లాహ్ నిర్దేశించిన కక్ష్యలో తిరుగుతూ ఉంటాడు. ఒక్క గడియ కూడా అటూఇటూ అవదు. అదే జరిగితే విశ్వవృష్ట అంతా చిన్నాభిన్నమై అయిపోయేది. రెండవ అర్థం ఏమిటంటే సూర్యుడు తన ఒకే స్థానంలో నిలకడగా ఉంటాడు. సూర్యుని స్థానం అల్లాహ్ సింహాసనం క్రింద ఉంది. ఒక హదీసులో ఇలా ఉంది : “ప్రతి రోజూ సూర్యుడు సూర్యాస్తమయం తరువాత అల్లాహ్ సింహాసనం క్రిందికిపోయి సజ్జా చేస్తాడు. ఉదయించటానికి అనుమతి కోరుతూ ఉంటాడు.” (సహీబుఖారీ) (అహ్సానుల్ బయాన్)

40 : ఈ వాక్యంలో అల్లాహ్ తన శక్తిసామర్థ్యాలను విశదపరిచాడు. సూర్యుడు, చంద్రుడు తమ తమ

బాధ్యతలు నిర్వహిస్తూ ఉంటారు. అంతేకాదు, ఒకరి విషయంలో మరొకరు ఎంతమాత్రం కలుగజేసుకోరు. ఇది అసంభవం, రాత్రీపగలు తమ తమ నిర్దిష్ట సమయాల్లో ఏర్పడుతాయి. సూర్యుడు, చంద్రుడు, నక్షత్రాలు, గ్రహాలు తమ తమ నిర్దిష్ట కక్ష్యల్లో పరిభ్రమిస్తూ ఉంటాయి. అవి పరస్పరం కలుసుకోవడంగాని, ఢీ కొనడంగానీ ఎన్నడూ జరుగదు. ఇదంతా అల్లాహ్ మహిమే. (తైసీరుర్రహ్మాన్)

41 : అల్లాహ్ వీటిని మానవుల ఉపయోగం కోసం నియమించాడు. మానవులు సముద్రంపై ప్రయాణం చేస్తున్నారు. తమ సరుకులను ఒక పట్టణం నుండి మరో పట్టణానికి, ఒక దేశం నుండి మరో దేశానికి కొనిపోతున్నారు. మానవుల కొరకు సముద్రంలో ఎన్నో లాభాలు ఉన్నాయి. అన్నిటికంటే మొట్టమొదటి పడవను నూహ్ (అ) తయారుచేశారు. దీనిద్వారా అల్లాహ్ విశ్వాసులను రక్షించుకున్నాడు. మిగిలిన వారందరూ మరణించారు. ఈ పడవలోనే నూహ్ (అ) విశ్వాసులను, జంతువులలో నుండి పక్షుల్లో నుండి ఒక్కొక్క జంటను ఎక్కించుకున్నాడు. (తఫ్ఫీర్ ఇబ్నెకసీర్)

42 : ముజాహిద్, ఖతాద, ఇబ్నె అబ్బాస్ ఇంకా చాలామంది వ్యాఖ్యాతలు దీన్ని ఒంటెలుగా భావిస్తున్నారు. వీటిద్వారా ప్రజలు ఎడారి ప్రాంతాలలో ప్రయాణం చేస్తారు. అదేవిధంగా ఇబ్నె అబ్బాస్ (ర) గారి మరో ఉల్లేఖనం ప్రకారం పడవలు, నౌకలు, నావలు అంటే అన్ని రకాల నీటి వాహనాలుగా పేర్కొన్నాడు. (తైసీరుర్రహ్మాన్)

45 : అవిశ్వాసులు పాపకార్యాల్లో హద్దులు దాటడాన్ని గురించి ఆశ్చర్యం వ్యక్తం చేయబడింది. పాపకార్యాలకు దూరంగా ఉండమని, పశ్చాత్తాపం చెందమని అల్లాహ్ దయతలచి మిమ్మల్ని క్షమిస్తాడని, దైవశిక్ష నుండి రక్షిస్తాడని హితబోధ చేస్తే వారు హితబోధను స్వీకరించటానికి బదులు ఇంకా అహంకారంగా ప్రవర్తించేవారు. (తఫ్ఫీర్ ఇబ్నెకసీర్)

46 : అవిశ్వాసులు ఎప్పుడూ ఇలాగే ప్రవర్తించేవారని, వారి ప్రభువు వద్ద నుండి ప్రవక్తల సత్య నిదర్శనాలు వచ్చిన ప్రతిసారి వారు వాటిని తిరస్కరిస్తూ వచ్చేవారని, ధిక్కరించేవారని, మక్కా అవిశ్వాసుల పరిస్థితి కూడా ఇలాగే ఉందని, వీరు కూడా ప్రవక్త (స) దైవదౌత్యాన్ని, ఏక దైవారాధన సందేశ నిదర్శనాల్ని తిరస్కరిస్తున్నారని, ఇంకా వీరు అవిశ్వాసాన్ని సాటి కల్పించడాన్నే ఎన్నుకున్నారని, ఎందుకంటే వారి హృదయాలు పాషాణాలుగా మారిపోయాయని, ఎటువంటి హితబోధ అయినా వారి హృదయాలలో ప్రవేశించదని విశదపర్చబడింది.

47 : ఈ వాక్యం యూదులనుద్దేశించినదని హాసన్ బస్రీ (రహ్మత్) అభిప్రాయం. వీరికి అల్లాహ్ అమిత ధనాన్ని ప్రసాదించాడు. కాని పేదలకు అగత్యపరులకు దానం చేయమని వీరికి హితబోధ చేస్తే, అల్లాహ్ తలచుకుంటే వీరికి ఆహారం ప్రసాదించగలడు. మేమెందుకు దానం చేయాలి అని మొండిగా వాగేవారు.

ఈ వాక్యం ఖురైషులను ఉద్దేశించినదని ముఖాతీల్ అభిప్రాయపడుతున్నారు. ఆన్ బిన్ వాయిల్ని ఎవరైనా, పేదవాడు అడిగితే, “పోయి నీవు విశ్వసించిన నీ ప్రభువును అడుగు” అని ఎగతాళి చేసేవాడు. వీరు యూదులు లేదా ఖురైష్ ప్రజలు కావచ్చు. వీళ్ళు ముస్లిములను ఎగతాళి చేస్తూ ఇలా అనేవారు. (తైసీరుర్రహ్మాన్)

49 : అంటే వారు ఒక కేకను గురించి ఎదురుచూస్తున్నారు. ఆ ఊదబడే శంఖం వారిని ఆందోళనకు గురిచేస్తుంది. ప్రజలు తమ తమ పనుల్లో నిమగ్నమయి ఉంటారు. అల్లాహ్ ఆదేశించగానే ఇస్రాఫీల్ శంఖం ఊదుతారు. చాలాసేపు వరకు ఊదుతారు. ప్రతి వ్యక్తి అది విని ఆందోళన చెందుతాడు. ఆకాశం వైపు చూస్తాడు. ఆ తరువాత అగ్ని ప్రజలను మహ్షర్ మైదానం వైపు తోలుకుపోతుంది. అది వారిని అన్ని వైపుల నుండి చుట్టుముట్టి ఉంటుంది. (తఫ్ఫీర్ ఇబ్నె కసీర్)

50 : అప్పుడు ప్రజలకు వాఙ్మూలం ఇచ్చే అవకాశం కూడా లభించదు. అబూ హురైర (ర) ఉల్లేఖనం : ప్రవక్త (స) ఇలా ప్రవచించారు : “ప్రళయం అకస్మాత్తుగా సంభవిస్తుంది. ఇద్దరు వ్యక్తులు బట్టల వ్యాపారంలో

(59) ఓ అపరాధులారా! ఈనాడు మీరు వేరు అయిపోండి. (60) ఓ ఆదమ్ సంతానమా! నేను మీకు ఉపదేశించలేదా, పైతానుకు దాస్యం చెయ్యవద్దని, వాడు మీకు బహిరంగ శత్రువని,

(61) నా దాస్యమే చెయ్యండి అని, ఇదే సరైన మార్గమని? (62) కాని, దీని తరువాత కూడా వాడు మీలోని ఒక పెద్ద వర్గాన్ని అపమార్గం పట్టించాడు. మీకు బుద్ధిజ్ఞానం లేకుండా పోయిందా?

(63) భయపడండి అని మీకు హెచ్చరిస్తూ ఉన్న నరకం ఇదే. (64) ప్రపంచంలో మీరు పాల్పడిన అవిశ్వాసానికి ఫలితంగా ఇప్పుడు దీనికి ఇంధనం అయిపోండి. (65) ఈనాడు మేము వారి నోళ్ళపై సీలు వేస్తాము. ప్రపంచంలో ఏమి సంపాదిస్తూ ఉండేవారో వారి చేతులు మాకు చెబుతాయి. వారి కాళ్ళు సాక్ష్యమిస్తాయి. (66) మేము తలచుకుంటే, వారి కళ్ళను మూసివేయగలం. అప్పుడు వారిని దారివైపునకు పరుగెత్తి చూడమనండి. వారికి దారి ఎలా కనిపిస్తుందో?

﴿59﴾ وَامْتَأَرُوا الْيَوْمَ أَيُّهَا الْمَجْرُمُونَ

أَلَمْ أَعْهَدْ إِلَيْكُمْ يَا آدَمُ أَنْ لَا تَعْبُدُوا

الشَّيْطَانَ ۚ إِنَّهُ لَكُمْ عَدُوٌّ مُّبِينٌ ﴿60﴾

وَإِنْ عَبْدُوْنِي ۗ هَذَا صِرَاطٌ مُسْتَقِيمٌ ﴿61﴾

وَلَقَدْ أَضَلَّ مِنْكُمْ جِبِلًّا كَثِيرًا ۗ أَفَلَمْ تَكُونُوا تَعْقِلُونَ ﴿62﴾

هَذِهِ جَهَنَّمُ الَّتِي كُنْتُمْ تُوعَدُونَ ﴿63﴾

إِصْلَاهَا الْيَوْمَ بِمَا كُنْتُمْ تَكْفُرُونَ ﴿64﴾

الْيَوْمَ نُخَيِّمُ عَلَىٰ أَقْوَاهِهِمْ وَتُكَلِّمُنَا أَيْدِيهِمْ

وَتَشْهَدُ أَرْجُلُهُمْ بِمَا كَانُوا يَكْسِبُونَ ﴿65﴾

وَلَوْ نَشَاءُ لَطَمَسْنَا عَلَىٰ أَعْيُنِهِمْ فَاسْتَبَقُوا

الصِّرَاطَ فَأَنَّى يُبْصِرُونَ ﴿66﴾

నిమగ్నులై ఉంటారు. వారు బట్టను కొనుగోలు చేయకముందే ప్రళయం సంభవిస్తుంది. ఒక వ్యక్తి నీళ్ళు టాంకు శుభ్రపరుస్తూ ఉంటాడు. ఇంకా దాన్నుండి జంతువులకు నీళ్ళు త్రాపించి ఉండడు. ప్రళయం సంభవిస్తుంది. ఒక వ్యక్తి ఒంటె పాలను తనచేతిలో పట్టుకొని ఉంటాడు. దాన్ని త్రాగటానికి సిద్ధంగా ఉంటాడు. అంతలోనే ప్రళయం సంభవిస్తుంది. ఒక వ్యక్తి అన్నం ముద్ద తన నోట్లో పెట్టే ప్రయత్నంలో ఉంటాడు. అంతలోనే ప్రళయం సంభవిస్తుంది. (తైసీరుర్రహ్మాన్)

52 : పరలోకాన్ని విశ్వసించనివారు మరణానంతర జీవితాన్ని చూసి ఎంతో చింతిస్తూ చేతులు నలుపుకుంటారు. ఇంకా “మమ్మల్ని మా పడకల నుండి ఎవరు మేల్కొల్పిపారు” అని వాపోతారు. అప్పుడు విశ్వాసులు ఇదంతా అల్లాహ్ వాగ్దానం ప్రకారం జరిగిందని దీన్ని గురించి ప్రపంచంలో అల్లాహ్ ప్రవక్తలందరూ సాక్ష్యం ఇచ్చేవారని, ధృవీకరించేవారని సమాధానం ఇస్తారు. ఇదంతా తీర్చుదినం నాడు సంభవిస్తుంది. అయితే సమాధిలో మాత్రం తప్పకుండా శిక్షించటం జరుగుతుంది. (తఫ్సీర్ ఇబ్నె కసీర్)

55 : ఆ రోజు పుణ్యాత్ములు, స్వర్గవాసులు స్వర్గంలోని దైవానుగ్రహాలను, కానుకలను అనుభవిస్తూ వాటిలో నిమగ్నమయి ఉంటారు. వీరికి పాపాత్ముల గురించి కొద్దిగైనా జ్ఞాపకం ఉండదు. ఆ పాపాత్ములు వారి దగ్గరి బంధువులైనారే. వీరు తమ భార్యలతో పాటు మహా వృక్షాల నీడల్లో విశ్రాంతి తీసుకుంటూ ఉంటారు. అక్కడ వారికి అన్ని రకాల పళ్ళు, పలహారాలు, అనుగ్రహాలు లభిస్తాయి. ఇంకా వారిపై అల్లాహ్ దీవెనలు అవతరిస్తూ ఉంటాయి. అంటే అల్లాహ్ వారి గౌరవార్థం వారికి సలామ్ చేస్తాడు. (తైసీరుర్రహ్మాన్)

(67) మేము తలచుకుంటే వారిని వారి స్థానంలోనే రూపాలు మార్చగలం. ఇక వారు ముందుకూ నడవలేరు. వెనుకకూ తిరగలేరు. (68) మేము దీర్ఘాయుష్షునిచ్చే, వ్యక్తి స్వరూపాన్నే మార్చివేస్తాము. ఇవన్నీ చూసినాసరే వారికి బుద్ధిరాదెందుకు? (69) మేము అతనికి కవిత్వం నేర్పలేదు, కవిత్వం అతనికి శోభించదు కూడా. ఇది ఒక హితబోధ మాత్రమే, స్పష్టంగా పఠించబడే గ్రంథం. (70) అతను బ్రతికి ఉన్న ప్రతి మనిషినీ హెచ్చరించేందుకూ, తిరస్కారులకు వ్యతిరేకంగా అభియోగం ప్రకటించేందుకు. (71) మా చేతులు రూపకల్పన చేసిన దాని నుండి ప్రజలకై మేము పశువులను సృష్టించాము. ఇప్పుడు వారు వాటికి యజమానులయ్యారు. (72) వారు ఈ విషయాన్ని గమనించరా? మేము వాటిని వారికి ఇలా స్వాధీన పరిచాము. వాటిలో కొన్నింటిపై వారు స్వారీ చేస్తారు. కొన్నింటి మాంసాన్ని తింటారు.

(73) వాటిలో వారికి అనేక ప్రయోజనాలూ, పానీయాలూ ఉన్నాయి. అయినా వారు కృతజ్ఞత చూపరెందుకు? (74) ఇవన్నీ వాస్తవాలైనప్పటికీ వారు అల్లాహ్ ను కాదని ఇతరులను ఆరాధ్యులుగా చేసుకున్నారు. తమకు సహాయం చేయటం జరుగుతుందని వారు ఆశలు కలిగిఉన్నారు.

(75) కాని వారు వారికి ఏ సహాయమూ చేయలేరు. అయినా ప్రజలు వారికొరకు సైన్యంలాగా సర్వసన్నద్ధులై ఉన్నారు. (76) కానీ నీవుమాత్రం వారు కల్పిస్తున్న మాటలకు బాధపడకు. వారి రహస్య విషయాలు, బహిరంగ విషయాలు అన్నీ మాకు తెలుసు. (77) మేము మానవుడిని వీర్య బిందువుతో సృష్టించిన విషయం అతను గమనించటం లేదా? అయినప్పటికీ అతడు బహిరంగ ప్రత్యర్థిగా నిలబడ్డాడు.

وَلَوْ نَشَاءُ لَمَسَخْنَهُمْ عَلَىٰ مَكَاتِبِهِمْ فَمَا اسْتَطَاعُوا مُضِيًّا وَلَا يَرْجِعُونَ ﴿67﴾

وَمَنْ نُّعَمِّرْهُ نُنَكِّسْهُ فِي الْخَلْقِ ۗ أَفَلَا يَعْقِلُونَ ﴿68﴾

وَمَا عَلَّمْنَاهُ الشِّعْرَ وَمَا يَنْبَغِي لَهُ ۗ إِنْ هُوَ إِلَّا ذِكْرٌ وَقُرْآنٌ مُّبِينٌ ﴿69﴾

لِيُنذِرَ مَنْ كَانَ حَيًّا وَيَحِقَّ الْقَوْلُ عَلَى الْكَافِرِينَ ﴿70﴾

أَوَلَمْ يَرَوْا أَنَّا خَلَقْنَا لَهُمْ مِنَّا جَمَلًا قَدِيمًا إِنَّا أَنعَمْنَا فَعَلِمُوا لَهَا مَلِكُونَ ﴿71﴾

وَدَلَّلْنَا بِهَآءِ الْكُلُوبِ ۗ وَمِنهَا يَأْكُلُونَ ﴿72﴾

وَلَهُمْ فِيهَا مَنَافِعُ وَمِمَّا يَرْبُوبُونَ ۗ أَفَلَا يَشْكُرُونَ ﴿73﴾

وَإِنَّمَا نُخَالِفُ بِمَا نَعْمُوا مِنَ اللَّهِ إِلَهًا لَهُمْ يَتَّخِذُونَ ﴿74﴾

لَا يَسْتَطِيعُونَ نَصْرَهُمْ ۖ وَهُمْ لَهُمْ جُندٌ مُّحَضَّرُونَ ﴿75﴾

فَلَا يَحْزُنكَ قَوْلُهُمْ ۗ إِنَّا نَعْلَمُ مَا يُسِرُّونَ وَمَا يُعْلِنُونَ ﴿76﴾

أَوَلَمْ يَرَ الْإِنْسَانُ أَنَّا خَلَقْنَاهُ مِن نُّطْفَةٍ فَإِذَا هُوَ خَصِيمٌ مُّبِينٌ ﴿77﴾

(78) ఇప్పుడు అతడు మాకు పోలికలు కల్పిస్తున్నాడు, తన పుట్టుకనే మరచిపోతున్నాడు, పైగా, శిథిలమైపోయిన ఈ ఎముకలకు తిరిగి ఎవరు జీవం పోస్తారు? అని వాదిస్తున్నాడు. (79) అతడికి ఇలా చెప్పు, “మొదట వాటిని సృష్టించినవాడే మళ్ళీ వాటికి జీవం పోస్తాడు.” సృష్టికి సంబంధించిన ప్రతి విషయం ఆయనకు తెలుసు. (80) మీ కొరకు ఆయన పచ్చని వృక్షాల నుండి అగ్నిని సృష్టించాడు. మీరు దానితో కుంపట్లు రాజేసుకుంటారు.

(81) ఆకాశాలనూ భూమినీ సృష్టించగలిగినవాడు వీరి లాంటి వారిని పుట్టించలేదా? ఎందుకు చేయలేడు? ఆయన మహా నైపుణ్యంగల సృష్టికర్త. (82) ఆయన ఎప్పుడైనా, ఏదైనా చేయదలిస్తే దాన్ని కేవలం ‘అయిపో’ అని మాత్రమే అంటాడు. అంతే, అది అయిపోతుంది. (83) ప్రతి విషయానికీ సంబంధించిన సర్వాధికారాలు తన చేతిలో ఇముడ్చుకున్న ఆయన ఎంతో పరిశుద్ధుడు. ఆయన వద్దకే మీరంతా మరలిపోవలసి ఉంది.

وَضَرَبَ لَنَا مَثَلًا وَوَسِيَ خَلْقَهُ ۖ قَالَ مَنْ يُحْيِي
 الْعِظَامَ وَهِيَ رَمِيمٌ ﴿78﴾
 قُلْ يُحْيِيهَا الَّذِي أَنشَأَهَا أَوَّلَ مَرَّةٍ ۖ وَهُوَ بِكُلِّ
 خَلْقٍ عَلِيمٌ ﴿79﴾
 الَّذِي جَعَلَ لَكُمْ مِنَ الشَّجَرِ الْأَخْضَرِ نَارًا فَإِذَا
 أَنْتُمْ مِّنْهُ تُوقَدُونَ ﴿80﴾
 أَوَلَيْسَ الَّذِي خَلَقَ السَّمٰوٰتِ وَالْأَرْضِ بِقَدِيرٍ
 عَلَىٰ أَنْ يَخْلُقَ مِثْلَهُمْ ۚ بَلَىٰ ۖ وَهُوَ الْخَلَّاقُ
 الْعَلِيمُ ﴿81﴾
 إِمَّا أَمْرًا إِذَا أَرَادَ شَيْئًا أَنْ يَقُولَ لَهُ كُنْ
 فَيَكُونُ ﴿82﴾
 فَسُبْحٰنَ الَّذِي يَبْدِئُ مَلَكُوتَ كُلِّ شَيْءٍ وَآلِهِهِ
 تُرْجَعُونَ ﴿83﴾

59 - 83 వాక్యాల వివరణలు

వాక్యాల సంబంధం :

వెనుకటి వాక్యాల్లో పుణ్యాత్ముల మంచి పర్యవసానం గురించి పేర్కొనటం జరిగింది. వీరు స్వర్గంలో సుఖసంతోషాలతో ఉంటారు. వీరికి ఎలాంటి చింతకాని, విచారంగానీ ఉండదు. ఇప్పుడు ఈ వాక్యాల్లో అవిశ్వాసులు, విగ్రహారాధకులు నరకంలో ప్రవేశిస్తారని, వారిని వ్యధాభరితమైన శిక్షకు గురిచేయడం జరుగుతుందని పేర్కొనడం జరిగింది.

వాక్యాల వ్యాఖ్యానం :

59 : తీర్పుదినం నాడు అల్లాహ్ పుణ్యాత్ములను స్వర్గంలో ప్రవేశింపజేయమని, పాపాత్ములను నరకంలో ప్రవేశింపజేయమని ఆదేశిస్తాడు. అప్పుడు అల్లాహ్ అవిశ్వాసులను, విగ్రహారాధకులను ఉద్దేశించి, “అవిశ్వాసానికి, సాటి కల్పించటానికి, పాపకార్యాలకు పాల్పడి, మిమ్మల్ని మీరు అన్యాయం చేసుకున్న ప్రజలారా! మీరందరూ పుణ్యాత్ముల నుండి వేరుగా నిలబడండి” అని అంటాడు.

వ్యాఖ్యాతల ప్రకారం విశ్వాసులను, పుణ్యాత్ములను స్వర్గంలో పంపివేయబడిన తరువాత అవిశ్వాసులందరినీ సమీకరించి నీచ నికృష్ట అవమానానికి గురిచేసి నరకం వైపు వారిని తోలుకుపోయి అందులో పడవేయడం జరుగుతుంది. (త్రైసీరుప్రహ్మాన్)

60, 61 : తీర్పుదినం నాడు అల్లాహ్ అవిశ్వాసులకు, నేను మీకు పైతాన్ ను పూజించవద్దని, వాడు మీకు బద్ద శత్రువని, మిమ్మల్ని సృష్టించిన వాడినే, మీకు ఆహారం ప్రసాదించేవాడినే ఆరాధించమని, నన్నే ప్రార్థించమని, ఇదే సరైన మార్గమని మిమ్మల్ని సావధానపరచలేదా? కాని విచారకరమైన విషయం ఏమిటంటే మీరు సన్మార్గాన్ని వదలి వక్రమార్గాన్ని అవలంబించారు. పైతానులను అనుసరించారు అని గుర్తు చేస్తాడు. (తఫ్ఫీర్ ఇబ్నె కసీర్)

69 : మక్కా అవిశ్వాసులు ప్రవక్త (స)ను తిరస్కరిస్తూ ధిక్కరిస్తూ అనేక రకాల ప్రగల్భాలు పలికేవారు. వీరు ప్రవక్త (స)ను కవి అని, ఈ ఖుర్ఆన్ కవిత్వాల రూపంలో ఉన్నదని అభాండాలు వేసేవారు. అయితే అల్లాహ్ ప్రవక్త (స) కవి కాదని, ఇంకా ఈ ఖుర్ఆన్ లో ఉన్నవి కవిత్వాలు కావని ఖండిస్తూ ఇది ఒక హితబోధ అని, గొప్ప బోధనలని విశదపరిచాడు. కవితలు ఎలాంటివైనా వాటి మూలం అసత్యమేనని కవులు తమ నోటి ద్వారా పలుకుతారు. అంతేకాక మేము మా ప్రవక్త (స)పై కవితలు అవతరింపజేయలేదని, ఇంకా అతడు కవి కూడా కాదని ధృవీకరించబడింది. అందువల్లే ప్రవక్త (స) ఇతరుల కవితలు చదివే ప్రయత్నం చేసినప్పుడు సరిగా చదవలేకపోయేవారు. ఇలాంటి ఉదాహరణలు హదీసుల్లో ఎన్నో ఉన్నాయి. అనేక విధాలుగా తిరస్కారుల సందేహాలన్నిటినీ తీర్చటం జరిగింది. ఈ విధంగా ఖుర్ఆన్ ఎవరికీ వేలెత్తిచూపే ఎటువంటి అవకాశాన్ని ఇవ్వలేదు. (అహ్మదుల్ బయాన్)

77 : ఒకసారి ఉబయ్ బిన్ ఖల్ఫ్ ప్రవక్త (స) వద్దకు వచ్చాడు. వాడి చేతిలో కృశించిన ఒక ఎముక ఉంది. దాన్ని తన చేత్తో గాలిలో తిప్పుతూ, ఓ ముహమ్మద్! ఈ ఎముకను అల్లాహ్ మళ్ళీ తిరిగి లేపుతాడని నువ్వు భావిస్తున్నావా? అని ఎగతాళి చేశాడు. దానికి ప్రవక్త (స) అవును, అల్లాహ్ తప్పుకుండా తిరిగి లేపుతాడు, ఇంకా నీ మరణానంతరం నిన్ను తిరిగి లేపుతాడు. ఇంకా నిన్ను సరకంలో పడవేస్తాడు అని సమాధానం ఇచ్చారు. అప్పుడు ఈ వాక్యం అవతరించింది. అయితే ఇబ్నె అబ్బాస్ ఆస్ బిన్ వాయిల్ గా అభిప్రాయపడుతున్నారు. ఏది ఏమైనా ఈ వాక్యాలు మరణానంతర జీవితాన్ని విశ్వసించని వారందరికీ వర్తిస్తాయి. పరలోకాన్ని విశ్వసించనివారందరూ దీని పరిధిలోనికే వస్తారు. (తఫ్ఫీర్ ఇబ్నె కసీర్)

78 : అల్లాహ్ మానవుణ్ణి అల్పమైన, అపరిశుభ్రమైన నీటి బిందువుతో సృష్టించాడు. దాన్ని స్త్రీ గర్భంలో చేర్చి నిర్ణీత కాలం వరకు అందులో ఉంచుతాడు. మానవుడు జన్మించిన తరువాత యవ్వనానికి చేరుకుంటాడు. అయితే తన యవ్వనం, బలం మత్తులో తనను సృష్టించిన సృష్టికర్తనే మరచిపోతాడు. తనను సృష్టించిన సృష్టికర్తకే సాటి కల్పిస్తాడు. తాను మరణించిన తరువాత తనను సృష్టించిన సృష్టికర్త తనను తిరిగి లేపడం అసాధ్యం అని భావిస్తాడు. తనను మొదట సృష్టించిన వాడు తాను మరణించిన తరువాత తిరిగి లేపగల సర్వశక్తులు కలిగి ఉన్నాడనే సంగతి మరచిపోతాడు. (త్రైసిరుప్రహ్మాన్)

80 : అదేవిధంగా మరణానంతర జీవితానికి మరో నిదర్శనం కూడా ఉంది. అల్లాహ్ మొక్కలను, వృక్షాలను నీటిలో సృష్టిస్తాడు. అవి పెరిగి పచ్చని ఆకులతో రెపరెపలాడుతాయి. ఆ తరువాత అల్లాహ్ మహిమవల్ల అవి ఎండిపోతాయి. వాటి కట్టెలను మానవులు అగ్ని కొరకు ఉపయోగిస్తారు. అంటే అల్లాహ్ సర్వశక్తులు కలిగి ఉన్నాడు. తాను కోరింది చేయగలడు. అంతేకాదు, అల్లాహ్ పచ్చని చెట్ల నుండి అగ్ని పుట్టించగలడు. ఇలాంటి చెట్లు హిజాజ్ ప్రాంతంలో ఉన్నాయి. (తఫ్ఫీర్ ఇబ్నె కసీర్)

81 : మరో నిదర్శనం ఏమిటంటే, ఆకాశం, భూమి, సూర్యుడు, చంద్రుడు సృష్టితాల్లోకెల్లా మహా సృష్టితాలు. ఇటువంటి సృష్టితాలను సృష్టించిన అల్లాహ్ ఒక చిన్న సృష్టితాన్ని మరల సజీవపరచలేదా? ఎంత ఆశ్చర్యం. ప్రతి వస్తువు కేవలం అల్లాహ్ “అయిపో” అంటే అయిపోతుంది. ఆయన విశ్వసృష్టికర్త, సర్వాధికారి. పాలకుడు, స్వామి, ఆయన తన ఇష్ట ప్రకారం పరిపాలిస్తాడు. ఆయన లోపరహితుడు, గొప్పవాడు, సద్గుణ సంపన్నుడు, తీర్పుదినం తప్పకుండా వస్తుంది. అందరూ సజీవులై విచారణ కొరకు ఆయన వద్దకు మరలుతారు. అల్లాహ్ మానవుల కర్మలకు తగిన ప్రతిఫలం ప్రసాదిస్తాడు. (త్రైసిరుప్రహ్మాన్)